

**Uchwała Nr VII/45/2011
Rady Powiatu w Jaśle
z dnia 7 kwietnia 2011 r.**

w sprawie uchwalenia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2011.

Działając na podstawie art. 4 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Rada Powiatu w Jaśle postanawia co następuje:

§ 1

Uchwała się Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2011, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Jaśle.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNISZĄCY RADY

Bogusław Kręcis

Załącznik do Uchwały Nr VII/45/2011
Rady Powiatu w Jaśle
z dnia 07.04.2011r.

OŚRODEK INTERWENCJI
KRYZYSOWEJ W JAŚLE

POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA ROK 2011

Program opracował zespół w składzie:

Anna Koś

Magdalena Maculak

Joanna Myśliwiec

Jasło, styczeń 2011

Spis treści

Wstęp

- I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie**
- II. Cele programu**
- III. Analiza zagrożeń**
- IV. Strategia i obszary działania**
- V. Realizacja celów programu**
- VI. Przewidywane efekty realizacji programu**
- VII. Ewaluacja i monitoring programu**
- VIII. Sposób finansowania programu**

Zakończenie

Bibliografia

Załączniki

Wstęp

Przemoc jest zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich uwikłanych w nią osób, czyli osób doznających przemocy, stosujących przemoc oraz świadków. Jej skutki są długotrwałe i w sposób istotny wpływają na codzienne funkcjonowanie osób, których dotyczy. Im szybciej podejmiemy działania związane z zatrzymaniem przemocy, tym mniejsze będą koszty emocjonalne osób uwikłanych w przemoc.

Jednym z zadań własnych powiatu wynikających z art. 6 pkt. 3 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku /Dz. U. z 2005 roku, nr 180, poz. 1493 ze zm./ jest opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Dbanie o odpowiednie relacje rodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa spoczywa w dużej mierze na instytucjach państwowych, które powinny wspierać i obejmować pomocą osoby doznające przemocy. Efektywność udzielanej pomocy jest w szczególności zależna od współpracy różnych instytucji pomocowych, jak również interdyscyplinarności działań podejmowanych w ramach ochrony osób doznających przemocy. Istotą tworzenia i realizacji programu profilaktycznego jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez edukację społeczeństwa lokalnego, uświadamiania praw, szkolenie pracowników instytucji pomocowych, ukazywanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez młodzież.

Niniejszy program uwzględnia poniższe zasady :

- *każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym, wolnym od przemocy, która jest naruszaniem praw i dóbr osobistych,*
- *człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany,*
- *dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić,*
- *każdy człowiek doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszania jego godności osobistej,*
- *każdy człowiek ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą,*
- *każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie,*
- *każdy człowiek ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.*

I.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

„Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić” – jest to definicja Anny Lipowskiej – Teutsch.

Zgodnie z art. 2 pkt. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku /Dz. U. z 2005 roku, nr 180, poz. 1493 ze zm./ **przemoc w rodzinie** to „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – jest to każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu i/lub fizycznych obrażeń.
- **Przemoc psychiczna** – jest to agresywne zachowanie (zwykle werbalne) wywołujące emocjonalny ból lub cierpienie, które ma na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia. Ta przemoc najczęściej przyjmuje formę ataków werbalnych, godzących w poczucie własnej wartości ofiary przemocy.
- **Przemoc seksualna** – jest to wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych, itp.
- **Bezprawne ograniczenie wolności** – występuje wówczas, kiedy jedna osoba zabrania drugiej wychodzić np. z domu, z łazienki, itp.
- **Przemoc ekonomiczna** – polega na uniemożliwianiu drugiej osobie dostępu do rodzinnych środków finansowych, bądź na rekwirowaniu zarobionych przez daną osobę pieniędzy, jak również na zabranianiu podjęcia pracy zarobkowej.

Charakterystyczne cechy przemocy:

- **intencjonalność**, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- **sily są nierównomierne** – sprawca przemocy jest silniejszy od ofiary;

- **działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary, traktując ją jak przedmiot;
- **powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie.

Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie

Mity i stereotypy to kulturowo uwarunkowane, silne i często ponadczasowe przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia różnych wydarzeń danej społeczności. Opisują „pożądane” relacje w naszej rodzinie, pomiędzy żoną i mężem, rodzicami i dziećmi. Często wyznaczają role kobiecie, mężczyźnie, dzieciom. Wiele z nich, paradoksalnie, sprzyja przemocy, usprawiedliwia ją i postuluje powstrzymanie się od reakcji osób z zewnątrz. Do najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie należą stwierdzenia:

- ***„W sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”***

To przekonanie nakazuje lub sugeruje trzymanie spraw rodzinnych w tajemnicy przed innymi osobami. Zamyka dom przed ingerencją z zewnątrz. To jeden z najpowszechniejszych hamulców powstrzymujących osoby doznające przemocy od szukania pomocy wśród sąsiadów, krewnych, policji, itp.

- ***„Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”***

Doświadczenie przemocy nie jest zależne od statusu społecznego, wykształcenia, majątku, zdarza się także w tzw. „dobrych domach”.

- ***„Oznaką przemocy są widoczne ślady na ciele ofiar”***

Przemoc fizyczna pozostawiająca ślady na ciele ofiary jest tylko jedną z form przemocy. Z badań wynika, że najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna.

- ***„Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”***

Alkohol jest jednym z czynników „wyzwalających” przemoc. Sprawcy przemocy w rodzinie nie zawsze są pod wpływem alkoholu.

- ***„Ofiara przemocy wyraża na nią zgodę, gdyby było inaczej odeszłaby od sprawcy”***

Często ofiara przemocy jest tak osaczona i zastraszona przez sprawcę, iż nie widzi możliwości zmienienia sytuacji, w jakiej się znalazła. Niejednokrotnie problemem jest brak samodzielności finansowej i schronienia.

- ***„Gwałt w małżeństwie nie istnieje”***

Przemoc seksualna ma miejsce także w małżeństwie.

- ***„Dla dobra dzieci powinno się znosić wszystko ze strony współmałżonka”***

Nic nie usprawiedliwia i nie uzasadnia znoszenia przemocy ze strony partnera. Dzieci, które są „tylko” świadkami przemocy w rodzinie, są jednocześnie jej ofiarami.

- ***„Przemoc w rodzinie to nic takiego”***

Z obserwacji i badań wynika, że to, co się dzieje w rodzinie, ma istotny, a często decydujący i determinujący wpływ na życie jednostki. Jeśli w domu występują wzorce przemocowe, to wychowane w nim dzieci uczą się przemocy.

II.

Cele programu

Cel główny programu:

Przeciwdziałanie występowaniu przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności udzielania pomocy i ochrony osobom doznającym przemocy na terenie powiatu jasielskiego.

Cele szczegółowe:

- permanentna edukacja środowiska lokalnego w celu zmiany społecznego odbioru przemocy,
- propagowanie pozytywnych postaw w relacjach interpersonalnych,
- uwrażliwienie społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie,
- udzielanie kompleksowej pomocy osobom dotkniętym przemocą, udostępnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,
- szkolenie pracowników instytucji pomocowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz udzielaniem pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- zwiększanie efektywności pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez współpracę i interdyscyplinarność podejmowanych działań przez poszczególne instytucje pomocowe,
- diagnoza rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym,
- stopniowy spadek liczby przypadków występowania przemocy w rodzinie;
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób doznających przemocy.

III.

Analiza zagrożeń

Poniżej przedstawiamy dane statystyczne za rok 2010, które wynikają z działań podjętych bezpośrednio po zgłoszeniu o interwencję Policji oraz następujących w trakcie realizacji procedury wynikającej z zarządzania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 roku dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Jaśle dotyczące występowania przemocy w rodzinie w powiecie jasielskim przedstawiają się następująco:

1. Liczba interwencji domowych ogółem – 1497

2. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart – 485

wg miejsca zamieszkania ofiary:

- miasto – 210
- wieś – 275

3. Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem – 1041

w tym:

- kobiety – 492
- mężczyźni – 116
- małoletni do ukończenia lat 13 – 303
- małoletni od 13 do 18 lat – 130

4. Liczba sprawców przemocy domowej ogółem – 485

w tym:

- kobiety – 13
- mężczyźni – 471
- nieletni – 1

5. Liczba zatrzymanych sprawców przemocy domowej ogółem – 235

w tym:

- kobiety – 2
- mężczyźni – 233
- nieletni – 0

6. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem – 306

w tym:

- kobiety – 3
- mężczyźni – 303
- nieletni – 0

7. Liczba postępowań dotyczących przemocy domowej, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”:

- postępowania wszczęte z art. 207 k.k. – 44,
- postępowania stwierdzone z art. 207 k.k. – 44,
- postępowania zakończone z art. 207 k.k. – 48.

Dane statystyczne Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jaśle za rok 2010 wskazują, że do Ośrodka zgłosiły się 233 osoby, którym udzielono pomocy w formie działań interwencyjnych, poradnictwa, konsultacji, oddziaływań terapeutycznych, działań mediacyjnych /ogółem 941/. 68 osób to osoby, które doznały przemocy domowej (zarówno osoby dorosłe, jak i dzieci). Pomocą zostało objętych również 11 osób stosujących przemoc. Wśród pozostałych klientów Ośrodka znajdują się także osoby, które w przeszłości zaznały przemocy, zaś obecnie znajdują się w różnych sytuacjach kryzysowych. Wśród klientów Ośrodka osoby doznające przemocy to najczęściej kobiety i dzieci.

Z danych statystycznych wynika, że zjawisko przemocy w rodzinie na terenie powiatu jasielskiego istnieje, o czym świadczą interwencje Policji, a także wszczęte procedury Niebieskiej Karty. Na podstawie analizy powyższych danych można stwierdzić, że zbyt mała liczba osób doznających przemocy lub stosujących przemoc korzysta ze specjalistycznej pomocy między innymi Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jaśle.

IV.

Strategia i obszary działania

Główną strategią realizacji niniejszego programu jest zaangażowanie instytucji i służb pomocowych z terenu powiatu jasielskiego do przeciwdziałania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy, zwiększenie efektywności działania oraz dążenie do udzielania osobom uwikłanym w przemoc interdyscyplinarnej, kompleksowej pomocy.

Wdrażanie w środowisku programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy wymaga starannie przygotowanej diagnozy środowiska lokalnego tak, aby podejmowane działania były efektywne i przynosiły pożądane rezultaty.

Obszary działania w ramach realizacji celów programu:

- **diagnoza środowiska lokalnego**

Zostanie przeprowadzona za pomocą badań ankietowych, które pozwolą określić postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie oraz opinie społeczności na temat sposobów pomagania rodzinom oraz wiedzy społeczności na temat miejsc, w których można uzyskać specjalistyczną pomoc. Badanie postaw zostanie przeprowadzone wśród społeczności lokalnej powiatu jasielskiego.

Pozyskanie i analiza danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu jasielskiego na temat rozmiaru zjawiska przemocy.

- **profilaktyka**

Dzięki działalności profilaktycznej społeczność (dzieci, młodzież, dorośli) uczy się różnych sposobów rozwiązywania konfliktów i sporów bez stosowania przemocy. Działalność profilaktyczna ma na celu kształtowanie postaw asertywnych, aktywizację społeczności (mobilizowanie do działania) oraz wczesną interwencję w sytuacjach kryzysowych powodującą minimalizację skutków, promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych.

- **edukacja**

Edukacja środowiska lokalnego powinna być przede wszystkim systematyczna, a jej priorytetem - obalanie stereotypów i mitów panujących w społeczeństwie, które często utrudniają pomaganie rodzinom z problemem przemocy. Powinna również ukazać wszelkie możliwości udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy, a także pozytywne przykłady wyjścia z sytuacji, w której występuje przemoc, dostarczyć informacje o miejscach, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc.

Edukowanie pracowników służb społecznych i instytucji pomocowych oraz podniesienia poziomu wiedzy osób zajmujących się problematyką pomagania osobom dotkniętym przemocą oraz ochroną ofiar przemocy.

- **interwencja**

Przerwanie/zatrzymanie przemocy, zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy, ochrona ofiar, izolacja i oddziaływanie na sprawców.

- **wspieranie**

Rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb osoby/rodziny, pomoc w ich zaspokajaniu oraz budowanie systemu wsparcia dla osoby/rodziny – zgodnie z potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby. Stworzenie możliwości rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.

V.

Realizacja celów programu

Działania wynikające z przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, czy też wsparciem rodziny i jej członków. Bardzo istotna jest chęć i umiejętność współpracy między osobami i instytucjami działającymi we wskazanym obszarze.

Głównymi zasadami, którymi powinno kierować się w pracy, są:

- **interdyscyplinarność** - wszelkie działania na rzecz pomocy osobie/rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów, przedstawicieli różnych instytucji i organizacji w ramach pracy zespołowej i szeroko pojętej współpracy;
- **kompleksowość** – pomoc osobie doznającej przemocy wymaga udzielenia pomocy na wielu płaszczyznach, tj. psychologicznej, prawnej, socjalnej.

Realizatorami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie jasielskim będą:

1. Starostwo Powiatowe w Jaśle
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle
3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaśle
4. ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu jasielskiego
5. policja
6. sąd
7. prokuratura
8. placówki oświatowe
9. placówki opiekuńczo-wychowawcze
10. organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny
11. zakłady opieki zdrowotnej w powiecie jasielskim
12. Poradnia Zdrowia Psychicznego w Jaśle

Sposoby realizacji celów programu w poszczególnych obszarach działania

1. Diagnoza środowiska lokalnego:

- przeprowadzenie badań ankietowych wśród społeczności lokalnej;
- analiza danych uzyskanych od ośrodków pomocy społecznej dotyczących rozmiaru występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu jasielskiego;
- sporządzenie raportu z przeprowadzonych badań ankietowych oraz wniosków na podstawie pozyskanych danych o zjawisku przemocy.

2. Profilaktyka i edukacja:

- zajęcia dla uczniów szkół z terenu powiatu jasielskiego z zakresu umiejętności rozwiązywania konfliktów, nawiązywania relacji interpersonalnych, przyjmowania postawy tolerancji i akceptacji, konstruktywnego rozładowywania złości i radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- aktywizacja dzieci i młodzieży poprzez organizowanie konkursów profilaktycznych;
- opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych, tj. broszur, ulotek, plakatów, których tematyką jest zjawisko przemocy, oraz na których zamieszczone są dokładne adresy i godziny przyjęć instytucji świadczących pomoc, jak również formy i rodzaje świadczonej pomocy;
- propagowanie wiedzy i informacji na temat zjawiska przemocy, ochrony ofiar przemocy oraz możliwości uzyskania pomocy poprzez publikacje w mediach lokalnych oraz na stronach internetowych instytucji pomocowych;
- uczestnictwo instytucji z terenu powiatu jasielskiego w ogólnopolskich kampaniach, akcjach, programach profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy;
- organizacja grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy;
- psychoedukacja osób zagrożonych wystąpieniem przemocy oraz dotkniętych przemocą na temat mechanizmów zjawiska przemocy i jej zapobiegania podczas indywidualnych konsultacji;
- szkolenia z zakresu przemocy w rodzinie dla pracowników pomocy społecznej, pracowników oświaty, przedstawicieli policji, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- organizowanie warsztatów dla pracowników pomocy społecznej z zakresu umiejętnego udzielania wsparcia i pomocy psychologicznej osobom doświadczającym przemocy.

3. Interwencja:

- poprzez aktywne krótkotrwałe oddziaływanie z wykorzystaniem określonych umiejętności, doświadczeń, zasobów i strategii w celu udzielenia pomocy osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych;
- poprzez wkroczenie w sytuacje ostrego kryzysu, zatrzymanie przemocy oraz zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony osobom poszkodowanym /działanie służb uprawnionych do ochrony i zapewnienia bezpieczeństwa/;
- poprzez przeprowadzenie w środowisku osób krzywdzonych wywiadu i zbadanie sytuacji w celu podjęcia odpowiednich działań chroniących te osoby /wywiad, plan działania, monitorowanie sytuacji/.

4. Wspieranie:

- poradnictwo prawne;
- pomoc socjalna;
- pomoc psychologiczna;
- oddziaływania terapeutyczne;
- poradnictwo psychoedukacyjne.

VI.

Przewidywane efekty realizacji programu

1. Zmiana postaw społeczeństwa lokalnego wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Umiejętność szukania specjalistycznej pomocy przez osoby zagrożone wystąpieniem przemocy lub doznające przemocy.
3. Odpowiednie przygotowanie osób pomagających osobom doświadczającym lub stosującym przemoc w rodzinie.
4. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
5. Usprawnienie systemu pomocy i ochrony osobom/rodzinom dotkniętym przemocą.
6. Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie.

VII.

Ewaluacja i monitoring programu

1. Ewaluacja kształtująca:

- uzyskanie informacji o przebiegu realizacji programu;
- poznanie ewentualnych trudności i braków, które występują w trakcie jego realizacji;
- określenie nastawienia uczestników (dzieci i młodzieży, osób dorosłych, profesjonalistów) do realizacji programu.

2. Ewaluacja końcowa:

- dokonanie oceny w zakresie wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu;
- uzyskanie opinii (od uczestników programu, od przedstawicieli środowiska lokalnego, przedstawicieli instytucji pomocowych, itp.) o wartości merytorycznej zrealizowanego programu profilaktycznego.

Kryteria ewaluacji

1. Kryterium zgodności:

- zgodność efektów programu z założonymi celami;
- zgodność celów programu z potrzebami społeczności lokalnej;
- zgodność wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu z zaplanowanymi w programie.

2. Kryterium efektywności:

- podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie i zwiększenie się liczby osób korzystających ze specjalistycznej pomocy;
- wzrost kompetencji osób udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą;
- rozwijanie zainteresowań u dzieci i młodzieży oraz ukazywanie alternatywnych form spędzania czasu.

Metody zbierania informacji

a) metody bezpośrednie:

- obserwacja, analiza dokumentów, wywiady, rozmowy, itp.;

b) metody pośrednie:

- badania ankietowe, techniki socjometryczne, sondaże, itp.

Monitoring

Oceny realizacji poszczególnych działań programu dokona Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Jaśle, którą w formie sprawozdania przedstawi Zarządowi Powiatu w Jaśle.

VIII.

Sposób finansowania programu

Źródłem finansowania programu będą środki własne powiatu zaplanowane w budżecie Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Jaśle. Przewiduje się również współudział w finansowaniu działań wynikających z programu ze środków pozyskanych z budżetu państwa oraz środków z Unii Europejskiej.

Zakończenie

Skuteczność działań realizowanych w ramach niniejszego programu zależy jest od szeroko pojętej współpracy różnych instytucji z powiatu jasielskiego, które spotykają się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Interdyscyplinarność działań instytucji i osób, profesjonalizm udzielanej pomocy, świadomość wagi problemu może w dużej mierze przyczynić się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy i reagowania na przemoc w rodzinie.

Należy mieć na uwadze, że wszechstronne podejście do działań mających na celu rozpoznanie i zapobiegania przemocy w rodzinie powinno zapobiegać wykluczeniu społecznemu osób uwięzionych w przemoc domową oraz wtórnej wiktymizacji osób doświadczających przemocy.

Bibliografia

„Wyprawa PoMoc. Poradnik dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”, Monika Lakowska, Wanda Paszkiewicz, Anna Wiechcińska, Wyd. Stowarzyszenie „Niebieska Linia”, Warszawa 2008

„Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie. Niebieskie Karty”, Hanna Dorota Sasal, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2005

„Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia”, Wanda Badura – Madej, Agnieszka Dobrzyńska – Mesterhazy, Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000

„Przemoc domowa. Perspektywa psychologii społecznej”, Sharon D. Herzberger, Wyd. Edukacyjne PARPA, Warszawa 2002

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku
/Dz. U. z 2005 roku, nr 180, poz. 1493 ze zm./

Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010r.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	ZADANIE	REALIZATORZY ZADANIA	OKRES REALIZACJI ZADANIA	ADRESACI ZADANIA
1.	Diagnoza środowiska lokalnego, analiza danych statystycznych dotyczących rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu jasielskiego	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle	luty - kwiecień 2011	- dorosła społeczność lokalna, - pracownicy pomocy społecznej
2.	Zajęcia dla uczniów	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jasle Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle pedagogicy szkolni Komenda Powiatowa Policji w Jasle	cały rok według potrzeb	uczniowie szkół z terenu powiatu jasielskiego
3.	Konkursy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z powiatu jasielskiego	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle Komenda Powiatowa Policji w Jasle Młodzieżowy Dom Kultury w Jasle	wrzesień – grudzień 2011	uczniowie szkół z terenu powiatu jasielskiego

4.	Opracowanie materiałów informacyjnych, tj. broszur, ulotek, plakatów	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle	cały rok według potrzeb	społeczność lokalna
5.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych, tj. broszur, ulotek, plakatów	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle ośrodki pomocy społecznej inne instytucje	cały rok według potrzeb	społeczność lokalna
6.	Publikacje artykułów, informacji w mediach lokalnych oraz na stronach internetowych instytucji	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jasle Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jasle	cały rok według potrzeb	społeczność lokalna
7.	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach, akcjach, programach profilaktycznych	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle inne instytucje	cały rok według potrzeb	- pracownicy socjalni, - członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, - przedstawiciele policji, - pedagodzy szkolni
8.	Organizacja grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle ośrodki pomocy społecznej	cały rok według potrzeb	osoby doświadczające przemocy

9.	Psychoedukacja osób zagrożonych wystąpieniem przemocy oraz dotkniętych przemocą na temat mechanizmów zjawiska przemocy i jej zapobiegania podczas indywidualnych konsultacji	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jasle Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jasle	cały rok według potrzeb	osoby dotknięte przemocą lub zagrożone wystąpieniem przemocy
10.	Szkolenie z zakresu przemocy w rodzinie	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jasle Komenda Powiatowa Policji w Jasle	kwiecień – czerwiec 2011	- pracownicy pomocy społecznej, - pedagodzy szkolni, - dzielnicy, - członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
11.	Warsztaty z zakresu umiejętności udzielania wsparcia i pomocy psychologicznej osobom doświadczającym przemocy	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle	wrzesień – grudzień 2011	pracownicy pomocy społecznej
12.	Działania interwencyjne	policja kuratorzy sądowi pracownicy socjalni interwencji inni	cały rok według potrzeb	osoby dotknięte przemocą lub zagrożone wystąpieniem przemocy

13.	Poradnictwo socjalne, prawne w zakresie przemocy w rodzinie	ośrodki pomocy społecznej gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jasle policja kuratorzy sądowi	cały rok według potrzeb	osoby dotknięte przemocą lub zagrożone wystąpieniem przemocy
14.	Kompleksowa pomoc specjalistyczna (psychologiczna, pedagogiczna, terapeutyczna, prawna)	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jasle Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jasle	cały rok według potrzeb	osoby dotknięte przemocą lub zagrożone wystąpieniem przemocy

PRZEWODNICZĄCY RADY

Bogusław Kręciś